
Østfold fylkeskommune

Postboks 220
1702 Sarpsborg

Fiskeridirektoratet

Postboks 185 Sentrum
5804 Bergen

Dato: 01.09. 2025

Søknad om dispensasjon fra fiskeforbudet i nasjonalparkene for opplæring ved Kalnes videregående skole

Østfold fylkeskommune søker med dette, på vegne av Kalnes videregående skole, om dispensasjon fra det vedtatte fiskeforbudet i nasjonalparkene, som trer i kraft 1. januar 2026, for å kunne fortsette opplæringen innen programområdene VG1 Blått naturbruk og VG2 Fiske og fangst. Dispensasjonen må også omfatte opplæring av lærlinger og lære kandidater, etter VG1 og VG2, da denne foregår på godkjente lærebedrifter i området. Dette for å ivareta hele opplæringsløpet og ivareta at utdanningen er et 2+2 løp, 2 år i skole og 2 år ute i bedrift, som lærling/lære kandidat.

Bakgrunn

Kalnes videregående skole har lang historie som en regional kompetansebase for landbruk og andre primærnæringer. Skolen har i flere tiår utdannet fagfolk til jordbruk, hestefag, naturbruk og andre næringer som er tett knyttet til forvaltning av naturressurser. Tilbudet innen fiske og fangst er en naturlig videreføring av dette samfunnsoppdraget – å utdanne kvalifiserte, bærekraftige forvaltere av naturens ressurser både på land og til sjøs.

Opplæringen er lokalisert i Utgårdskilen, Hvaler kommune – midt i Ytre Hvaler nasjonalpark – og foregår også i Færder nasjonalpark. Begge områdene er uerstattelige opplæringsarenaer for våre elever, lærlinger og lære kandidater. Skolen utdanner fremtidens fagarbeidere innen bærekraftig sjømatproduksjon, med særlig vekt på småskalafiske, biologisk mangfold og marin økologi. Utdanningen er tett knyttet til fiskerinæringen, forskningsmiljøer og lokale yrkesfiskere, og følger gjeldende råd fra Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet.

Begrunnelse for dispensasjon**1. Unik opplæringsarena**

Oslofjordens nasjonalparker gir et unikt læringsmiljø hvor elevene kan observere og delta i reelt småskalafiske med miljøvennlige redskaper. Denne tilgangen kan ikke erstattes av alternative områder utenfor grunnlinjen, både av sikkerhets- og tilgjengelighetsgrunner.

2. Bærekraft og miljøinnretning

Elevene får praktisk opplæring i skånsomme fangstmetoder som teinefiske etter kreps, hummer, krabbe, reke og leppefisk, samt linefiske, notfiske og fangst av agnsild. De lærer å unngå spøkelsesfiske, delta i opprydding av tapte redskaper og forstå hvordan teknologiske løsninger kan redusere bifangst.

3. **Forskning og kunnskapsutvikling**

Utdanningen legger til rette for samarbeid mellom yrkesfiskere, forskere og elever. Dette styrker datainnsamling, fremmer innovasjon og bidrar til ny kunnskap om marine økosystemer. Skolen er involvert i prosjekter som *Marin næringsutvikling i Ytre Oslofjord og Skagerrak*, som utforsker både tradisjonelle fiskerier og nye marine næringer (bl.a. tang, tare og ciona).

4. **Samfunnsnytte og rekruttering**

Dispensasjon vil sikre videreføring av et opplæringstilbud som gir regionen kvalifiserte fagarbeidere til fiskeri- og sjømatnæringen, både gjennom ordinær skolegang og gjennom lærlingeløp. Dette har betydning for lokalt næringsliv, rekruttering til kystsamfunnene og bevaring av kulturarv knyttet til fiske og fangst.

Forutsetninger for dispensasjon

Kalnes videregående skole vil:

- Følge alle gjeldende bestemmelser for redskapsbruk, fangstbegrensninger og rapportering.
- Bruke fisket utelukkende til undervisning og forskningsformål.
- Dokumentere fangstdata og miljøobservasjoner som kan stilles til rådighet for Fiskeridirektoratet og forskningsmiljøer.
- Bidra aktivt til opprydding av tapte redskaper og annet marint avfall.

Konklusjon

Vi ber om at Fiskeridirektoratet innvilger dispensasjon fra fiskeforbudet i nasjonalparkene for Østfold fylkeskommune, og Kalnes videregående skole, slik at opplæringen kan fortsette i Ytre Hvaler og Færder nasjonalparker. Tilgangen til disse områdene er avgjørende for å kunne utdanne fremtidens fiskere og sjømatprodusenter med solid kompetanse innen bærekraft, miljø og ressursforvaltning – både i skole og lærlingetid.

Med vennlig hilsen

Østfold fylkeskommune

Brynjard Rønningen

Fylkesdirektør for utdanning og kompetanse

Tormod Korpås

Rektor, Kalnes videregående skole
